

5-a, interpretată de Deutsche Radio Philharmonie dirijată de Peter Ruzicka.

Excursul analitic *Concertul instrumental în creația lui Pascal Bentoiu*, pune în evidență sensurile inefabile ale opusurilor concertante și constituie o ofrandă adusă unei personalități de podium, unul din compozitorii români cei mai atașați de George Enescu, a cărei creație din ultima perioadă de sinteză a dezvoltat-o în chip original (Viorel Cosma).

Elena-Agapia ROTĂRESCU

Pascal Bentoiu, părintele meu

Să vorbesc despre părintele meu este practic cel mai dificil lucru pe care l-as putea face. Amintirile îmi sunt extrem de vii, dar se împletesc cu aceeași forță, fie că vin din negura vremurilor, fie din trecutul foarte apropiat.

Tata era în același timp un om extrem de complex și extrem de limpede. Nu avea ascunzișuri și sufletul său era clar, luminos, deși îi plăcea să lase celorlalți impresia de severitate, de duritate chiar. Ca orice om timid în fond, nu dorea ca acest lucru să transpară și prefera să fie un pic temut, mai degrabă decât tratat cu familiaritate. În sufletul său mocnea în permanență un vulcan, rod al contrazicerii firii lui blânde și calde cu realitatea, de multe ori sumbră, din jur. Uneori, vulcanul putea erupe și atunci, pentru câteva clipe, orizontul părea să se întunece... nu se mai auzea respirând nici un fânțar! Dar de cele mai multe ori, contradicția dintre trăirile sufletești și aparentul calm manifestat al personajului social se transformau doar într-un pesimism melancolic, capabil să facă să plângă până și obiectele din jur, cuprinse parcă de o sfâșietoare tristețe. Nu am întâlnit vreodată pe cineva atât de candid și de luminos construit pe dinăuntru, dar care să lase atât de mult impresia unui suflet iremediabil dezamăgit. Nu putea minți. Pe fața lui se vedeau lucrurile așa cum erau, ceea ce uneori putea fi și periculos... Minte bria și spiritul său vizionar îl făceau să sufere înainte ca lucrurile să se întâmple... și de fiecare dată, se întâmplau cum preziseser.

Dar candoarea răzbătea. Și iată cum, chiar în ultimele luni de viață, umbrite de boală și de perspective sumbre, apărea deseori un zâmbet, care se putea transforma într-un râs franc, când o glumă binevenită sau o situație comică îl făceau să uite de condiția sa de obligată inactivitate.

Până în ultimul moment și-a păstrat extraordinara luciditate și memoria prodigioasă. Era în stare să se bucure de orice emisiune privind câteva subiecte care îl pasionaseră întotdeauna. Cunoștea și putea să povestească ceasuri despre evenimentele celui de-al doilea război mondial, știa toate detaliile tehnice privind avioanele și navele implicate în lupte și când îl rugam să-mi povestească

câte ceva din această perioadă sumbră, eram literalmente prinsă în concretul povestirii ca într-o pânză de păianjen, de parcă aș fi trăit în direct evenimentele. Vorbeam deseori despre istorie, literatură, pictură – care fusese prima lui pasiune –, despre Italia, pe care o diviniza, despre călătoriile mele multiple în Franța, Anglia și Statele Unite și desigur despre politică... Îi plăceau emisiunile cu mașini, filmele cu Fred Astaire, meciurile de fotbal și uneori, destul de puțin în ultima vreme, mai asculta și muzică...

Toata viața, Tata a regretat că nu a dirijat, sau că nu a putut da cursuri în cadrul unui conservator... Câțiva privilegiați au beneficiat de lecții private, de solfegiu, armonie și/sau compoziție. Cred că amintirile lor sunt extraordinar de vii și cred, benefice. Câteva nume îmi vin în memorie, printre care se află și câțiva foarte dragi prieteni: Gheorghe Costinescu, Alexandru Hrisanide, Horațiu Rădulescu, Alina Mavrodin, Viniciu Moroianu, Irina Gheorghiu Soleanu, Tudor Paladi și subsemnata... Cred că din toți elevii, cu mine a fost fără îndoială cel mai dur! Strângeam din dinți și mă duceam să-mi iau lecția de solfegiu sau de armonie, a doua zi după un scandal... Era

vesel și uitase tot ce nu funcționase cu o zi în urmă!... Mi-a dat lecții sistematice în fiecare zi timp de vreo doi ani, când eram în Conservator, compensând învățământul școlii de muzică, pe care nu o urmasem. De la construirea mentală de intervale la dicteuri, de la pian la exerciții ritmice, de la povestirea de anecdote din lumea muzicală la ore de istorie a muzicii, trecând prin sute de ceasuri de ascultare critică a unor interpretări sau de analiză formală, toate aceste clipe formatoare de mare nivel îmi vor rămâne mereu adânc întipărite în minte.

Uneori întâlnesc persoane care vor să-mi explice cât de formidabil era tata, ca și când eu nu aș ști... avea un dar unic de apropiere cu oamenii – bineînțeles cei care doreau acest lucru –, știa

să-i facă să se simtă unici. Își iubea prietenii cu pasiune și când cineva intra în cercul restrâns al apropiaților casei, acela era primit cu cea mai mare căldură și considerație. Ceea ce aprecia cel mai mult la alții era și ceea ce cerea de la el însuși: verticalitatea morală, rigoarea în gândire, bunătatea și generozitatea. Dintre compozitorii români care i-au fost prieteni, după maestrul său Mihail Jora, s-a simțit deosebit de apropiat de Nicolae Beloiu, Dumitru Capoianu, Wilhelm Berger, Radu Paladi, Lucian Mețianu, Gheorghe Costinescu, Cornel Țăranu, Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Myriam Marbe și Adrian Iorgulescu. Diferențele de stil componistic nu îl deranjau de fel, erau dimpotrivă un prilej de schimburi verbale fructuoase, de glume, de analize muzicale extrem de interesante. I-a iubit nespuse pe Ștefan și Valentin Gheorghiu, pe Varujan Cozighian și Florina, pe Cristian Mandeal, Horia Andreescu și Camil Marinescu, pe Florin Diaconescu și Viniciu Moroianu – pe aceștia din urmă îi considera

Pascal și Ioana Bentoiu (2014)

aproape ca pe fiii săi -, pe doamnele Silvia Voinea, Silvia Popovici - actrița, Raluca Știrbăț. Să mă ierte toți interpreții lui dragi, pe care nu am aici spațiul să îi citez... S-a simțit foarte apropiat de Octavian Lazăr Cosma, de Viorel Cosma, de Grigore Constantinescu, de profesorul Vicol, de Adrian Iorgulescu. Îi rămăseseră foarte vii și plăcute amintirile legate de festivalul de la Mamaia și de multiplele șederi la Cumpătu. Prietenii de vacanță cu Ricu Mălineanu, Radu Șerban, Vasile Veselovschi, Mișu Iancu și frații Grigoriu erau pentru el prilej de amintiri ale unor momente fermecătoare. A vorbit întotdeauna cu mare respect și căldură de doamnele secretare care ocupau locuri importante în Uniunea Compozitorilor. Toată copilăria am auzit numele doamnelor Bratu, Bogosian și Brătășanu, care-mi păreau cele trei zeițe, viețuind în Olimpul Palatului Cantacuzino, de unde picurau veștile bune sau rele, și în fața cărora, terorizată, am recitat « Somnoroase păsărele » sub un imens pom de Crăciun, la vârsta de șase ani! Cât despre doamnele Elena Rotărescu și Eli Matei, nu avea decât cuvinte de laudă și recunoștință, ele rămânând până la sfârșit fidele prietene și colaboratoare de excepție.

Împreună cu Mama, Tata a format un cuplu

extraordinar de sudat și de complice. Nu exista zi în care ei doi să nu vorbească cu ceasurile, în jurul unei cafele. Când uneori apăreau între ei neînțelegeri, se ducea fiecare în camera lui și peste scurt timp, ieșeau de acolo ca și când nimic nu se întâmplase, fără vreun ton ridicat sau vreo urma de scandal !.... Pentru copilul și apoi adolescența ce eram, lucrul acesta reprezenta un extraordinar mesaj de bunătate, inteligență afectivă și toleranță... am de gând să scriu cândva mai multe despre ei, iar ideile se concretizează acum, puțin câte puțin.

Tata va rămâne mereu extrem de prezent, nu numai în viața mea, dar ca figură tutelară pentru foarte mulți oameni care l-au cunoscut îndeaproape, sau doar din lucrările sale. Sunt absolut convinsă că originalitatea spiritului său creator va dăinui, și că de abia de acum încolo, vor putea cu adevărat fi înțelese extraordinara lui inteligență componistică și fenomenala arhitectură sonoră pe care o construia în fiecare lucrare. S-a dus să-și întâlnească propriul părinte, fără de care nu ar fi putut deveni sufletul nobil pe care unii din noi au avut șansa să-l cunoască.

Ioana BENTOIU

Remember Gelu Barbu

Cu multă tristețe am aflat că celebrul artist coregraf Gelu Barbu și-a încheiat drumul vieții în Las Palmas de Gran Canaria, la vârsta de 83 de ani, acum două zile, miercuri seara. Unii își mai amintesc despre Gelu Barbu, ca solist al primei scene muzicale românești, partener al unor renumite balerine ca Pușa Niculescu, Magdalena Popa, Irinel Liciu, Ileana Iliescu, Simona Ștefănescu sau Valentina Massini. Gelu Barbu a trăit încă din primii ani ai vieții sale înconjurat de sunet, melodie și ritm, devenind un artist mereu deschis noului. Este adevărat, pentru a vorbi de spectacolele și succesele sale la București, trebuie coborât cu amintirile spre începutul anilor '60. Format de Floria Capsali, absolvent al Academiei Vaganova din Sankt Petersburg, în 1955, coleg de generație cu Rudolf Nureev și Mihail Barișnikov. Marele dansator român a avut o primă carieră în România, după care, alegând, din temeuri explicabile astăzi, alte orizonturi, a devenit un interpret internațional deosebit de apreciat pe scene mondiale, prim solist al teatrelor din Oslo și Nürnberg. Drumul carierei sale parcurge aceste trasee care justifică, fără îndoială, opțiunea lui Gelu Barbu dar și, așa cum putem înțelege, sentimentele determinate de despărțirea de țară, colegi, părinți - (compozitorul lugojean Filaret Barbu i-a fost tată).

Începând cu ceva ani în urmă, după 1990, el a revenit la București de

mai multe ori, la un moment dat realizând, la invitația Operei Naționale din București, o premieră cu **Daphnis și Chloé** de Ravel. Versiunea coregrafică creată de el a fost o interesantă reîntâlnire peste ani, într-un spectacol având drept soliști pe Simona Șomăcescu, Mihai Babușcă, Cristian Crăciun. Artistul aprecia, ca și publicul, că montarea fusese unul dintre cele mai mari spectacole coregrafice din cariera sa artistică.

Cea de a doua parte a carierei sale s-a desfășurat în Spania, Las Palmas de Gran Canaria, al cărui cetățean de onoare a fost, unde a creat una dintre primele școli de balet clasic din peninsula, formând mai multe generații de artiști.

Între plecarea artistului din România, plin de tinerețe, speranțe, idealuri, și întoarcerea coregrafului care adunase anii de viață și artă, există numeroase evenimente extrem de interesante care argumentează renumele său internațional. Gelu Barbu a avut mulțumirea de a le face cunoscute prin editarea unui volum monografic, "Ritmul sentimentelor" semnat de Antonio Pita Cardenes, apărut la editura Cartea Românească. Am privilegiul de a păstra în amintire primii săi ani de carieră, și de a fi parcurs paginile volumului evocat după reîntâlnirea cu artistul, acum un deceniu. Cum a fost o dovedește prefața lui Nicolae Manolescu, oferită ca gest de bunăvoință pentru cititori și iubitorii dansului. "Nimeni nu mi-a sugerat mai bine decât Gelu Barbu adevărul pascalian despre om ca o trestie gânditoare. O minte flexibilă într-un corp inteligent... Îți dai seama câtă minte luminată dictează mișcările

corpului. Gelu Barbu este metamorfoza vie a dansului."

Îl rememorează și marea balerină Ileana Iliescu: „Soarele a apus pentru marea balerină al României, Gelu Barbu. Era departe de patria natală, în Spania Las Palmas de Gran Canaria unde devenise cetățeanul de onoare al Canariei, titlu conferit în persoana regelui Juan Carlos al Spaniei. Gelu, de care mă leagă o prietenie de neuitat a fost primul meu partener al debutului în *Lacul lebedelor*, marcat cu succes pe scena Operei bucureștene. Roluri minunate din balet clasic universale și în montări de referință, balet românești. Absolvent al renumitei Academii Vaganova, Gelu a triumfat în țară și pe marile scene ale lumii ca ambasador al artei coregrafice românești. Regretul meu este că viața ne-a îndepărtat, ridicând un zid invizibil între noi. Aș zice, jocul destinului. Gelu a fost și va rămâne pentru noi, colegii lui și nu numai, un suflet nobil, un prieten adevărat, de neuitat. Dumnezeu să-l odihnească în pace."

Grigore CONSTANTINESCU